

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Palett för ett stärkt civilsamhälle

Ax – Amatörkulturens samrådsgrupp översänder härmed sina synpunkter och kommentarer till ovan angivna betänkande (SOU 2016:13).

Frågor besvaras av undertecknad på johan.groth@amatorkultur.se eller 0708-23 57 11.

Med vänliga hälsningar
Ax – Amatörkulturens samrådsgrupp

Johan Groth, ordförande

Remissvar: Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Vad är Ax?

Inom Ax samlas 18 nationella förbund med mer än 290 000 medlemmar verksamma inom olika delar av den ideella kulturen. För Ax är det av central betydelse att kultur har en bred förankring i samhället och att utövandet är tillgängligt för alla.

Ax är ett samrådsorgan för sina medlemmar och företräder medlemmarna i frågor som är av gemensamt intresse gentemot myndigheter, institutioner och organisationer.

Ax lyssnar på sina medlemmar för att förstå deras behov och förutsättningar, samarbetar med andra aktörer för att sprida medvetenhet och kunskap om den ideella kulturen och driver en tydlig agenda gentemot beslutsfattare och opinionsbildare.

Ax arrangerar medlemsmöten, konferenser och är en aktiv part i nationella samarbetsorgan som Civos och Ideell Kulturallians och i Amateo, ett europeiskt nätverk för ideell kultur. I tillägg sker ett kontinuerligt arbete för att ge politiker och beslutsfattare kunskap om och förståelse för den ideella kulturens betydelse för samhälle, hälsa och kreativa verksamheter.

Ax – en röststark arena för den ideella kulturens självklara plats i samhället och kulturpolitiken.

Ax allmänna utgångspunkter

Varje vecka utövar tiotusentals människor kultur i någon form. Det kan vara sång, musik, hantverk, spelkultur, dans, teater eller filmskapande. Ideell kultur är något som engagerar människor i alla åldrar och i alla delar av landet. Den ideella kulturen utgör en betydande andel av den ideella sektorn.

Ideell kultur är hälsa – allt fler studier visar att människor som utövar kultur i någon form mår bättre. Vissa arbetsgivare har till och med börjat erbjuda "kultur på recept". Ax är en aktör i arbetet med att öka folkhälsan.

Ideell kultur är demokrati – många väljer att utöva kultur i den demokratiska föreningens form. Ett starkt föreningsliv är en hörnsten i ett starkt och demokratiskt samhälle. Ax medlemsförbund engagerar människor i föreningslivet och bidrar till ett öppet samhälle.

Ideell kultur är mångfald – sång, dans, musik, spel och teater finns i alla länder och i alla kulturer. Ax tar aktivt avstånd från dem som ser kulturen som särskiljande eller avgränsande. Ax medlemsförbund arbetar dagligen för mångfald och öppenhet.

Sammanfattningsvis: Ax företräder en del av den ideella sektorn som engagerar många människor och som spelar en viktig roll i arbetet för hälsa, demokrati och mångfald.

Allmänna synpunkter på betänkandet

Ax anser att betänkandet överlag ger en god beskrivning av den ideella sektorn och de utmaningar sektorn står inför. Ax anser att många av de förslag och tankar som förs fram är relevanta och har möjlighet att bidra till en positiv utveckling.

Samtidigt finns det delar av betänkandet som ger en känsla av att "gå över ån efter vatten". Ax anser att den ideella sektorn i sig är en aktiv aktör som tar ansvar inom områden som demokrati, mångfald, integration etc. Ax anser att den största nyttan och effekten uppnås när den ideella sektorn ges förutsättningar att verka utifrån sina visioner och värden. Detta motsäger inte samverkan, förändring och utveckling men sådana insatser måste utgå från sektorn förutsättningar. Den ideella sektorn måste ses som en kompetent och jämbördig part!

Synpunkter på bedömningar och förslag i betänkandet

4.1.1 Det civila samhället är en central del av demokratin

Anti-demokratiska rörelser har blivit en stark kraft i många delar av världen. Rörelser, inte minst politiska partier i flera europeiska länder, lägger förslag som syftar till att begränsa yttrandefrihet och inskränka fri- och rättigheter för enskilda utifrån kriterier som "ras", sexuell läggning och kön.

Ax **välkomnar** en diskussion om civilsamhällets roll i demokratin. En förutsättning för ett sådant samtal baseras på fakta. Ax **föreslår** att en kartläggning genomförs av vilken statistik som finns om det civila samhället. Ax har genomfört en kartläggning som visar på stora brister vad gäller kvalitativa och kvantitativa data om den ideella kulturen och deltagarkulturen i Sverige.

4.1.3 Civilsamhället som demokratiskola

Inom Ax medlemsförbund utgör den lokala ideella föreningen grunden för verksamheten. Det är på lokal nivå våra medlemmar utövar och skapar kultur. Ax delar inte synen att föreningslivet är på tillbakagång bland barn och unga. Inom flera av våra medlemsförbund ser vi en markant ökning av antalet barn och unga. Problemet är inte att barn och unga inte vill engagera sig. Problemet är att barn och unga inte ges möjlighet att engagera sig i föreningar. I allt för många fall ses barn och unga snarare som ett framtidshopp än en nutidsresurs. Ax har under flera år arbetat med frågor kring inflytande och makt och bilden är klar: de föreningar som på allvar väljer att lyssna på barn och unga och utgår från deras behov lyckas också engagera barn och

unga. Det är inte barn och unga som är felet utan de strukturer som inte släpper in dem i föreningen!

Ax **bedömer** att den ideella föreningen även framöver utgör grunden för civilsamhället. Ax **föreslår** att frågan om hur underrepresenterade grupper ska stärkas inom civilsamhällets olika delar (olika grupper är underrepresenterade i olika delar av sektorn!) ska ges särskild uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

4.1.4 Att företräda en grupp - civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare

Ax **instämmer** i bedömningen. Ax **instämmer** även i att offentliga aktörers kunskap om det civila samhället är nära knutet till civilsamhällets möjlighet att vara röstbärare. Ax **stödjer** förslaget om att statliga myndigheter årligen ska rapportera de kontakter och samråd som myndigheten har haft med det civila samhället inom ramen för sitt uppdrag och när så har bedömts relevant. Ax **anser** att en sådan rapportering ska avse såväl kvalitativa som kvantitativa mått.

4.1.5 Vikten av strukturer för dialog och inflytande

Ax **instämmer** i utredningens förslag. Ax **anser** att det är önskvärt att den politiska ledningen bör delta inom ramen för befintlig struktur för dialog med det civila samhället på både nationell, regional och lokal nivå. För stora delar av den ideella sektorn är det de lokala och regionala besluten som har störst påverkan. En förtroendefull och löpande dialog med politiker och tjänstemän på alla nivåer är en viktig förutsättning för ett starkt civilsamhälle.

4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Ax **instämmer** i utredningens förslag om att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) får ett utbildningsuppdrag att arbeta kompetenshöjande mot statliga myndigheter, kommuner och landsting i frågor som rör civilsamhället. Ax **framhåller** att satsningen är angelägen och omfattande vilket ställer krav på att MUCF ges rätt förutsättningar för att utföra uppdraget. Rätt kompetens och rätt kontakter inom det civila samhället är en förutsättning för uppdraget.

Ax **anser** att det på motsvarande sätt finns behov av att öka kunskapen inom civilsamhället om den offentliga sektorn. Det är tämligen vanligt att företrädare för civilsamhället har en oklar bild av hur statliga myndigheter, kommuner och landsting fungerar, vem som fattar vilka beslut etc. Ax **föreslår** att MUCF får i uppdrag att ta fram ett förslag för att möta detta behov.

Ax **instämmer** i vad som framförts av Sverok vad gäller att offentlig sektor allt oftare likställs privata och ideella aktörer vad gäller organisation, styrning och ekonomiska resurser. Detta är oftast till nackdel för ideell sektor som fungerar på ett annat sätt än näringslivet vad gäller styrning, inflytande etc. Ax **instämmer** även i vad Sverok framför gällande ett "tunnelseende"

inom offentlig sektor där vissa typer av ideella organisationer är normerande för den typen av stöd, samverkan etc. som erbjuds. Ett exempel är att många bidragssystem på lokal nivå är utformade efter hur idrottsrörelsen bedriver sin verksamhet vilket missgynnar alla delar av ideell sektor som organiserar sin verksamhet på annat sätt (till exempel färre men längre träffar). Ax **föreslår** att särskild uppmärksamhet läggs vid att inkludera kunskap om nya verksamhetsgrenar och nya verksamhetsformer inom den ideella sektorn (till exempel direktdemokratiska föreningar, nätbaserade föreningar eller föreningar utan tydlig geografisk hemvist).

4.2.2 Ändrade organiseringsmönster kan minska det offentligas vilja att lyssna till det civila samhällets organisationer

Ax **bedömer** att ryktena om den ideella föreningens död är överdrivet. Vi ser att fortsatt starkt engagemang bland våra medlemsförbund med ökande medlemsantal i flera förbund. Ax **anser** att frågan om det offentligas vilja att lyssna till civilsamhället är nära kopplat till föregående punkt (om respektive sektors kunskap om varandra). Ax **anser** att den ideella demokratiska föreningen har goda förutsättningar att fortsätta vara den mest centrala byggstenen i det civila samhället. Samtidigt **anser** Ax att föreningensformen måste utvecklas. Här handlar det ofta om att förenkla administration (inte minst vad gäller rapportering av verksamhet på lokal nivå), om att arbeta med att förnya arbetssätt inom föreningarna (till exempel ökad digitalisering) och, inte minst, om att aktivt arbeta med att bryta normer och strukturer som hindrar nya grupper att bli en del av det civila samhället.

Ax **instämmer** till stora delar med de synpunkter som framförts av Ideell kulturallians om de utmaningar som finns med t.ex. medborgardialoger där offentliga aktörer utformar agendan, sätter ramarna och förvaltar processerna. Ax **instämmer** även i Ideell kulturallians bedömning när det gäller transparens och oklarhet om vem som företräder vad. Ax **anser** att den ideella föreningen ger en tydlig struktur, ett tydligt mandat och, inte minst, ett tydligt ansvar. Detta är viktigt för att skapa en jämbördig samverkan.

4.2.3 Skolans kompensatoriska roll

Ax **instämmer** i utredningens förslag om att skolan bör få en tydligare roll i att öka ungas kunskap om civilsamhället i stort och möjliggöra ingångar till föreningslivet. Ax **anser** att arbetet bör bedrivas i nära samverkan med företrädare för civilsamhället. Ax **föreslår** att varje kommun ska ha en handlingsplan för samverkan med civilsamhället, t.ex. i form av lokala överenskommelser. Dessa överenskommelser ska omfatta alla aspekter av civilsamhället och bygga på ett ömsesidigt förtroende och åtagande.

Ax **instämmer** i förslaget att civilsamhällets och föreningslivets roll i demokratin bör omfattas av ett nationellt skolutvecklingsprogram med inriktning på värdegrunds- och medborgarskapsfrågor.

4.2.4 Risken att en prioritering av utförarrollen påverkar röstbärrullen negativt

Ax **instämmer** i att förslaget att organisationsbidrag bör fortsatt vara ett prioriterat sätt för offentliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå att ge ekonomiska förutsättningar för civilsamhällets röstbärrull, och därmed också dess roll i demokratin. Ax **håller med** om att organisationsbidrag till paraplyorganisationer är ett sätt att ge långsiktiga ekonomiska förutsättningar för civilsamhällets organisationer att på nationell nivå få bättre möjligheter att utveckla sin del i demokratin.

Ax **instämmer** med vad Sverok framfört vad gäller utvecklingen mot mer och mer projektstyrd finansiering som negativ. Ax **ställer sig bakom** Sveroks förslag att öronmärka resurser för särskilda satsningar, men låta dem vara en del av organisations- eller verksamhetsbidraget. Då kan de organisationer som är intresserade av att arbeta med en särskild satsning helt enkelt anmäla detta i samband med att organisationsbidraget söks. Det blir fortfarande möjligt att följa upp resultaten i samband med nästa års ansökan. Det finns inget som kan uppnås med projektmedel som inte kan uppnås med ekonomisk styrning eller ekonomiska incitament inom ramen för ett mer "modulärt" organisationsbidrag.

4.2.5 Förutsättningar för civilsamhället att delta i samråd och möten

Ax **instämmer** i utredningens förslag att statliga myndigheter, kommuner och landsting bör använda och utveckla metoder och vägledande dokument för samråd med civilsamhället. Samtidigt **instämmer** Ax i den oro som framförs av Ideell kulturallians vad gäller risken att mer institutionaliserade samråd gör det svårt för vissa delar av civilsamhället att medverka. Här gäller det att vara uppmärksam på frågan och vidta lämpliga åtgärder för att förenkla deltagande, t.ex. via digitala möten.

Liksom Ideell kulturallians **anser** Ax att det är viktigt att löpande följa upp, utvärdera och utveckla de samråd- och samverkansmodeller som används.

4.3.1 Vilka deltar i det civila samhället och dess organisationer?

Ax **anser** att det finns stora brister vad gäller statistiken om den ideella sektorn. Viss sektor har en fungerande nationell statistik (ett exempel är folkbildningen) medan andra delar befinner sig i mörkret. Ax har nyligen genomfört en studie av vilken statistik som finns kring ideell kultur och deltagarkultur. Den bild som tonar fram är dystert. Ingen myndighet eller organisation har i uppdrag att samla in statistik om ideell kultur och deltagarkultur. Den statistik som samlas in i mer generella undersökningar om livsstil etc. har ofta en bristfällig eller inaktuell beskrivning av

kulturområdet vilket leder till missvisande siffror. Den statistik som samlas in återspeglar sällan nya kulturformer och kulturuttryck.

Ax **föreslår** att Myndigheten för kulturanalys får i uppdrag att genomföra en förstudie kring en utvidgad och löpande statistikinsamling om den ideella kulturen och deltagarkulturen. På samma sätt kan andra nationella aktörer få statistikuppdrag för att andra delar av civilsamhället.

4.3.2 Mångfald inom organisationerna

Ax **instämmer** helt i de tre förslag om framförs i utredningen. Ax **anser** att frågor om mångfald ligger i botten på frågor som ungas vilja att organisera sig, på frågan om att vissa grupper är underrepresenterade i föreningslivet etc.

Ax **instämmer** med det förslag som framförs av Ideell kulturallians att civilsamhället får i uppdrag att arrangera konferenser om mångfaldsfrågor.

4.3.3 Nya organisationer

Ax **instämmer** med vad Ideell kulturallians framför gällande att inga nya medel tillförs delar av det civila samhälle samtidigt som både antalet föreningar och antalet medlemmar ökar. Detta leder automatiskt till att samma kaka delas på fler. Fenomenet är tydligt på nationell nivå och utgör en utmaning för nationella förbund och paraplyorganisationer. Vem vill hjälpa nya föreningar och förbund att växa fram och till när det automatisk innebär att alla parter inom systemet förlorar på det? Många ungdomsförbund förlorar idag på att rekrytera nya medlemmar! Samma fenomen finns inom den ideella kulturen.

Ax **anser** att utredningens förslag som det är skrivet härigenom delvis kommer att hänga i luften. Ax och Ax medlemsförbund ser gärna fler medlemmar, föreningar och förbund men mål och medel måste hänga ihop. Ax **föreslår** att MUCF och Kulturrådet får i uppdrag att skyndsamt utreda storleken på stödet till ungdomsförbund respektive nationella kulturorganisationer med målet att återföra stödet till de nivåer (omräknat till dagens penningvärde) som gällde år 2006. Uppskattningsvis innebär detta en ökning av bidragsramarna på mellan 20 och 30 procent. Notera att en sådan justering innebär att nivåer återställs till vad som gällde då, en nivå som löpande urholkats genom att flera förbund vuxit fram.

4.3.4 Ökad social sammanhållning

Ax **instämmer** i den analys och de förslag som framförs av Ideell kulturallians vad gäller behovet av långsiktigt arbete, samverkan mellan civilsamhället, offentlig sektor och medborgare. Ax **instämmer** i förslaget om lokala plattformar men vill liksom Ideell kulturallians lyfta fram regioner, landsting och länsstyrelser som viktiga aktörer i arbetet.

5.1.1 Samhällets bristande tilltro och förståelse för civilsamhället

Ax **instämmer**, tillsammans med Ideell kulturallians och Sverok, i utredningens bedömning att det inte bör införas en lag om ideella föreningar och för närvarande inte heller en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar. Ax **föreslår** som en möjlig medelväg mellan ökad kontroll och bibehållen enkelhet att en utredning genomförs för att se om det vore möjligt att ta fram en rekommendation som säger att vissa typer av föreningar (t.ex. föreningar av en viss storlek eller med viss verksamhet) ska tillämpa valda delar av Lag om ekonomiska föreningar.

5.1.2 Bristande kunskap om det civila samhället

Ax **instämmer** i såväl bedömning som förslag. Ax **anser** att det är viktigt att offentliga aktörer och ideella organisationer ser varandra som jämbördiga parter som var och en verkar utifrån sina speciella förutsättningar. Samverkan måste vara likvärdig och ömsesidig.

Ax **instämmer** i vad Ideell kulturallians anfört om behovet av aktuell och relevant statistik på föreningsverksamhet inom kulturområdet inklusive att ge Myndigheten för kulturanalys i uppdrag att tillsammans med företrädare för civila samhället inom kulturområdet undersöka möjligheten att utveckla statistiken på vårt område.

Ax **instämmer** även i vad Sverok fört fram om en ofta förekommande ojämlikhet i hur olika delar av den ideella sektorn behandlas på lokal och regional nivå. Det är viktigt att de system som tas fram inte värderar vissa typer av engagemang högre än andra. Det måste vara upp till individen att själva välja vad hen vill göra på sin fritid. Det är viktigt att komma ihåg att när unga vill engagera sig i sin fritid är det ofta första gången de kommer i kontakt med den offentliga sektorn. Alla har att vinna på att denna första kontakt upplevs som rättvis.

5.1.3 Hänsyn tas inte till det civila samhällets särart

Ax **instämmer** i utredningens förslag. Ax **instämmer** även med vad Ideell kulturallians framfört gällande problemet med att allt fler myndigheter likställer ideella allmännyttiga verksamheter med privat näringsverksamhet.

5.1.4 Svårigheter att finansiera verksamhet

Ax **stödjer** utredningens förslag. Ax **instämmer** i att det är särskilt angeläget att göra en översyn av kriteriet "nyskapande".

5.1.5 Omfattande administration

Ax **instämmer** i att civilsamhällets organisationer bör inkluderas som målgrupp i relevanta myndigheters förenklingsarbete och utredningens förslag om uppdrag till Tillväxtverket i frågan.

Ax **föreslår** att en utredning tillsätts som utreder en förändring av gällande regler som gör att försäljning av administrativa och verksamhetsnära tjänster mellan ideella föreningar blir momsfri. Detta skulle i ett slag minska kostnaderna och administrationen för ideella föreningar.

5.2.1 Konkurrensrätten

Ax **stödjer** utredningens förslag.

5.2.2 Konsumenträtten och förhållandet mellan medlem och förening

Ax **stödjer** utredningens förslag.

5.2.3 Livsmedelsregelverket och civilsamhällets serveringsverksamheter

Ax **stödjer** utredningens förslag och instämmer i bedömningen.

5.2.4 Regelverket kring resegaranti

Ax **instämmer** i utredningens överväganden och slutsatser. Ax **anser** att det är orimligt att resor arrangerade av ideella föreningar för de egna medlemmar ses som något som ska omfattas av resegarantilagen. Varje medlem har samma formella möjlighet till påverkan och också samma ansvar för påverkan av föreningen. Ax **instämmer** i att resegarantilagen bör utformas så att kraven inte leder till onödiga merkostnader och administration för föreningar som ordnar verksamhet i form av resor för sina medlemmar.

5.2.6 Socialförsäkringen

Det står idag klart att kultur är hälsa och att kultur har möjlighet att påverka människors liv i en positiv riktning. Det är därför absurt att personer hindras att delta i kulturverksamhet och att själva utöva kultur. Det är heller inte rimligt att likställa engagemang i en ideell styrelse med arbete eller annan liknande verksamhet. Arbetet i en styrelse eller med att skapa arrangemang av olika slag är en del av det ideella engagemanget. Ax **instämmer** därför i utredningens bedömning.

5.2.7 Civilsamhällets deltagande i mottagande av asylsökande

Ax **instämmer** i utredningens bedömning och vill samtidigt lyfta fram att våra medlemsförbund och många andra inom den ideella sektorn redan idag i allra högsta grad är aktiva inom mottagandet av asylsökande. Ax **bedömer** att det alltför ofta initieras nya projekt på lokal och regional nivå där det hade varit på både lättare och bättre att ta kontakt med civilsamhället och utöka befintliga lokaler, samarbeten, ledare etc.

5.2.10 Fortifikationsverkets markupplåtelse

Ax **stödjer** utredningens förslag och bedömning. Ax vill i sammanhanget hänvisa till arbetet inom regeringens program för en nationell skogspolitik där ett fokusområde är skogens sociala värden. Skog och mark är en viktig arena för olika typer av kulturarrangemang, från

friluftskonserter till lajv. En utökad tillgång till Fortifikationsverkets mark och byggnader vore till stor nytta för våra medlemmar.

Ax **instämmer** med Sverok om att det är angeläget att ha en bred syn på vad som är kultur i relation till skog och mark.

5.2.13 Folkhälsomyndigheten och kravet på vetenskaplig grund

Ax **anser** att det utredningen framhåller gällande relationen mellan Folkhälsomyndigheten och det civila samhället kan tillämpas på relationen mellan andra myndigheter och civilsamhället. Framför allt gäller det frågorna om att möjliggöra samarbete mellan civilsamhällets organisationer och myndigheter utan att det medför kostsamma krav på vetenskaplig utvärdering av verksamhet i civilsamhällets regi och på att hitta möjliga vägar till samverkan, bl.a. i fråga om kunskapsspridning, förebyggande arbete och kontakter med olika målgrupper.

Ax framhåller att frågan om hälsa idag diskuteras utifrån andra utgångspunkter än tidigare bl.a. vad gäller kultur som en del av ett hälsosamt liv. Utifrån detta perspektiv är det inte långsökt att se hur t.ex. Ax medlemmar får en utökad roll i arbetet med att främja folkhälsan.

5.2.14 Statistiken om det civila samhället och statistikens tillgänglighet

Ax **anser** att det finns stora brister i vad gäller statistiken om ideell kultur och deltagarkultur. Ax **ställer sig frågande** till att bristen beror på att det saknas krav på registrering av ideella föreningar. Det handlar om att hitta rätt metoder och rätt incitament. Det handlar också om att göra statistiken relevant genom att uppdatera de informationsmodeller som används. Ax **anser** att bristen på statistik beror på att det inte finns någon (eller några) ansvariga myndigheter som står nära verksamheterna och som tillsammans med civilsamhället kan påbörja arbetet med att ta fram statistik.

5.3.2 Övergripande hinder finns även på lokal och regional nivå

Ax **instämmer** i utredningens bedömning. Ax **anser** vidare att) bidragssystem måste ta hänsyn till hur föreningslivet är organiserat och vilka verksamheter som bedrivs (det är t.ex. inte rimligt att likställa kultur med enbart "konsert och teater" eller att många och korta möten premieras före färre och längre möten), att) bidragssystem måste vara logiskt rimliga (det finns exempel på bidragssystem på regional system som liknar ett pussel av krav som är i stort sett omöjligt att lägga), att) bidragssystem måste vara likvärdiga och transparenta, det är inte upp till kommunerna att välja vad som är "rätt" fritidssyssla för medborgarna och att) hyressubventioner som gynnar vissa typer av föreningar bör redovisas som föreningsbidrag och inte döljas bland fastighetskostnader eller "övriga fasta kostnader" samt att) rapporter och redovisning måste kunna ske digitalt i alla steg.

5.3.3 Från överenskommelser till konkreta planer

Ax **instämmer** med vad Ideell kulturallians framför vad gäller vikten av att kommunerna ser föreningslivet som en jämlik part. Det är viktigt att samråd sker innan beslut fattas om uppdrag och resursfördelning. Ax **anser** att olika samverkansformer (överenskommelsen, kultursamverkansmodellen etc.) kan användas för att stärka dialogen mellan offentlig sektor och civilsamhället. Ax **anser** att det är viktigt att löpande utvärdera.

5.3.4 Civilsamhället efterfrågar lokaler till låg kostnad

Ax **instämmer** i utredningens bedömning. Ax **anser** att behovet av fysiska mötesplatser är stort och viktigt för att vi ska kunna ha kulturverksamhet i hela landet. Avsaknaden av mötesplatser på landsbygden och i socioekonomiskt utsatta områden leder till att det är svårt för kulturföreningar att verka. Ax **anser** att behovet är särskilt stort när det gäller unga människors möjlighet att hitta mötesplatser. Ax **anser** att behovet av lokaler för föreningslivet ska beaktas i arbetet med planeringen av nya eller renoveringen av gamla bostadsområden.

5.3.5 Synpunkter på bidragsgivningen

Ax **anser** att det finns mycket att göra vad gäller bidragsgivningen på lokal, regional och nationell nivå. Några ledord är likvärdiga villkor för olika delar av föreningslivet, tydliga och enkla regler för att underlätta för mindre föreningsvana grupper att bilda förening, transparens i bidragen (alltför ofta "göms" delar av stödet till vissa typer av föreningar under rubriker som Fasta kostnader eller Fastigheter eller Hyror, i stället för att redovisas som det det är: bidrag till vissa föreningar), långsiktighet och förutsägbarhet. Fokus går skifta från tillfälliga projekt och satsningar till mer långsiktiga bidrag.

Ax **anser** att en viktig förutsättning är att bidragsgivarna ser föreningslivet som en jämlik part. Det är viktigt att samråd sker med föreningslivet innan beslutet fattas om uppdrag och resursfördelning.

Ax **föreslår** att försäljning av tjänster mellan ideella föreningar ska vara momsfri. Då blir det möjligt för flera föreningar att gå samman och samfinansiera en tjänst.

6.4.5 Idéburet offentligt partnerskap

Ax **stödjer** utredningens förslag.

7.6.3 Översyn av befintlig information

Ax **instämmer** i utredningens förslag och bedömning.

7.6.4 Webbaserad guide med utgångspunkt i kritiska skeden

Ax **anser** att det är bättre att utveckla de webbplatser som redan finns hos myndigheter på olika nivåer. Detsamma gäller inom ideell sektor där det finns många och bra informationskällor.

Eventuella satsningar bör fokusera på att göra befintliga webbplatser mer lättanvända och länka till andra informationskällor. Ax ser inget behov av ytterligare en nationell portal.